

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

Т.Ф. Бірюкова

2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН
підготовки магістрів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма Політологія
спеціальності 052 Політологія
галузі знань 05 Соціально-поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Цокур Євген Георгійович, д.політ.н., доц., проф. кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри Політології

Протокол № 1 від "30" 08 2024 р.
Завідувач кафедри Політології

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: thcokur2004@ukr.net

Телефон: 067 612 94 20

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); Telegram за номером 067 612 94 20

Кафедра: політології, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни: є набуття студентами знань та навичок щодо майбутньої професійно- педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах різного рівня акредитації, до взаємодії з людьми у різноманітних установах, що має характер управлінської, організаторської, навчально- виховної діяльності фахівця.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння студентами теоретичних знань з методики викладання політологічних дисциплін;
- формування навичок використання сучасних педагогічних методик в галузі політичних наук;
- контроль засвоєння студентами матеріалу курсу у формі захисту створених проєктів навчально- методичних комплексів дисциплін.

Засвоєння дисципліни дає можливість сформуванню практичну готовність студентів до фахової діяльності. Опанування матеріалу курсу актуалізує аналітичні та прогностичні здібності магістрів, що необхідні при розробці навчальних курсів та розвитку викладацьких компетенцій.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	10 год.	
Семінарські заняття	10 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	70 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37023&lang=ukr&news_code=tsokur---vgen-georgijovich Кількість: 2 год. особисті – понеділок, з 9:00 до 11:30, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: thcokur2004@ukr.net	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.</p> <p>ЗК 05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.</p> <p>ПР 03. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.</p>	<p>Опрацювання першоджерел; опитування на практичних заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе; завдання на порівняльний аналіз</p>
<p>СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</p> <p>СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.</p> <p>ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог</p> <p>ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.</p>	<p>Відповіді на практичних заняттях Підготовка індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру.</p>
<p>ЗК 07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</p> <p>СК09. Спроможність до активної участі у процесах національного відродження держави, її політичних та громадських інституцій поствоєнного періоду</p> <p>ПР 09. Пропонувати власні способи вирішення політологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання</p>	<p>Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів</p>

3.Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методика викладання політології як навчальна дисципліна

Тема 1. Сутність та особливості навчального процесу у вищій школі.

Структура процесу навчання, його об'єктивний і суб'єктивний сенс. Процес оволодіння новими знаннями у вищій школі. Розвиток наукових понять й умінь, навичок студентів, корекція їх помилкового, неправильного розуміння та утворення понять. Формування у них позитивної мотивації навчання. Принципи організації навчального процесу у вищій школі.

Тема 2. Політологія як навчальний предмет.

Спеціальні цілі навчання політології: пізнавальні (передача знань, формування політологічного бачення миру); практичні (формування умінь і навичок розуміти і оцінювати політичні ситуації, орієнтуватися в подіях, що відбуваються). Загальнонаочні (дидактичні) цілі навчання політології: розвиток логічного мислення, виховання, вдосконалення навичок самостійної роботи. Зміст навчання і структура учбового курсу по політології. Підручник як засіб навчання. Особливості діючих підручників по політології, їх теоретична і методична база. Методична допомога, доповнююча підручник. Використання газетного матеріалу і електронних ЗМІ.

Тема 3. Стратегії та технології навчання політичним наукам.

Головні стратегії навчання студентів (інформаційно-пояснювальна, стратегія оволодіння готовими знаннями, стратегія формування умінь і навичок, пошуково-дослідницька, організація різних видів навчальної й наближеної до життя – аутентичної діяльності студентів). Інноваційні технології навчання (технологія співробітництва, розвивального навчання, організації творчої діяльності, навчання в групах, особистісно-орієнтовна). Особливості, напрями організації міжособистісної взаємодії студентів у процесі навчання. Варіативне, творче застосування стратегій та технологій навчання із врахуванням особливостей навчальної ситуації, специфіки навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 2. Особливості навчального процесу у вищій школі Тема 1.

Організація навчального процесу з політичних наук в ЗВО

України.

Навчальний процес як спільна діяльність викладача і студента по передачі і засвоєнню нових знань. Одиниці учбового процесу: навчальний рік, семестр, учбовий час. Планування учбового матеріалу. Види планів. Вимоги до плану лекцій, семінарського заняття. Умови ефективного читання лекцій і проведення семінарських занять.

Тема 2. Форми організації навчання.

Особливості організації лекції у світлі філософії сучасної освіти: зміст, структура, стиль, емоційно-вольовий вплив викладача на поведінку студентів, отримання зворотнього зв'язку. Особливості, типи практичних, семінарських занять; організація міжособистісної взаємодії студентів. Самостійна, науково-дослідницька робота студентів, керівництво викладача і стимулювання студентів.

Змістовий модуль 3. Технології викладання політологічних дисциплін Тема 1.

Методика підготовки та проведення лекції з політичних наук.

Місце і роль лекції в освітньому процесі. Історія появи лекції, як основного способу навчання. Переваги та недоліки лекції. Типова структура лекції. Вимоги, які пред'являє лекція до викладача і до студентів. Як підготуватися до лекції. Методика підготовки лекції з політології. Специфіка викладання політології у вузі. Що повинні одержати студенти від лекції з політології? Основні елементи лекції. Як підготувати лекцію з політології.

Тема 2. Методика підготовки та проведення семінарських занять з політичних наук.

Як зацікавити студентів темою занять і спонукати їх готуватися до них. Як скласти план семінару. Де і як знайти літературу до нього Типи семінарів Організація роботи студентів на семінарі.

Тема 3. Методика проведення практичних занять з політології.

Особливості практичних занять. У яких випадках їх краще всього проводити, як підготувати практичне заняття з політичних наук. Як організувати роботу студентів на практичному занятті. **Змістовий модуль 4. Технології контролю знань з політології**

Тема 1. Організація самостійної роботи під час вивчення політичних наук.

Методичні прийоми по керівництву самостійною роботою студентів по вивченню класиків світової політичної думки і вчених XX-XXI століть. Методичні можливості системи Інтернет. Нові інформаційні технології в процесі самостійної роботи. Особливості керівництва самостійною роботою студентів при написанні курсових і дипломних робіт по політології. Методичні рекомендації по організації і проведенню практик. Можливості використання періодичних видань в учбовому процесі по політології.

Тема 2. Методи та особливості організації перевірки знань з політології.

Форми поточного і остаточного контролю за рівнем освоєння учбового матеріалу. Традиційні і нові методи контролю за знаннями. Комп'ютерні технології Як добитися глибини засвоєння знань з політології? Форми організації заліку і іспиту.

Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Сутність та особливості навчального процесу у вищій школі.	1		<i>щотижня</i>
	Політологія як навчальний предмет	1		<i>щотижня</i>
	Стратегії та технології навчання політичним наукам	1		<i>щотижня</i>
2	Організація навчального процесу з політичних наук в ЗВО України.	1		<i>щотижня</i>
	Форми організації навчання	1		<i>щотижня</i>
3	Методика підготовки та проведення лекції з політичних наук	1		<i>щотижня</i>
	Методика підготовки та проведення семінарських занять з політичних наук	1		<i>щотижня</i>
	Методика проведення практичних занять з політології.	1		<i>щотижня</i>
4	Організація самостійної роботи під час вивчення політичних наук	1		<i>щотижня</i>
	Методи та особливості організації перевірки знань з політології	1		<i>щотижня</i>
Разом		10		

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Сутність та особливості навчального процесу у вищій школі.	1		<i>щотижня</i>
	Політологія як навчальний предмет	1		<i>щотижня</i>
	Стратегії та технології навчання політичним наукам	1		<i>щотижня</i>
2	Організація навчального процесу з політичних наук в ЗВО України.	1		<i>щотижня</i>
	Форми організації навчання	1		<i>щотижня</i>
3	Методика підготовки та проведення лекції з політичних наук	1		<i>щотижня</i>
	Методика підготовки та проведення семінарських занять з політичних наук	1		<i>щотижня</i>
3	Методика проведення практичних занять з політології.	1		<i>щотижня</i>
4	Організація самостійної роботи під час вивчення політичних наук	1		<i>щотижня</i>
	Методи та особливості організації перевірки знань з політології	1		<i>щотижня</i>
Разом		10		

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природа і сутність політологічної освіти. 2. Політологічна освіта як специфічна форма онтологічного розвитку людини. 3. Сучасні дидактичні концепції, теорії методики викладання. 4. Особливості методики навчання у вузах США. 5. Основні аспекти методики викладання у вузах країн Східної, Центральної та Західної Європи. 6. Основні етапи навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі. 7. Організація, методика проведення заліків, іспитів у вузі. 8. Рівні опанування дидактикою вищої школи. 9. Пояснювально-ілюстративне навчання у вузі: зміст, методика проведення. 	20	
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи, прийоми ефективного вузівського проблемного викладання політології. 2. Інноваційні методики модульного політологічного навчання у вищій школі. 3. Організація, методика бально-рейтингової системи навчання. 4. Загальна характеристика основних компонентів вузівського навчального процесу. 5. Загальні дидактичні закономірності викладання. 6. Основні принципи викладання. 7. Умови та шляхи інтенсифікації вузівського навчання. 8. Демократизм, гуманізм у системі методів навчання у вузі. 9. Структура професійно-методичної компетентності викладача. 10. Методика формування педагогічних здібностей викладача. 	20	
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи навчання за рівнем інтенсивності пізнавальної діяльності 2. Шляхи ефективного формування педагогічної техніки викладача. 3. Методика подолання педагогічних ситуацій у викладацькій діяльності. 4. Організація, методика самовдосконалення викладача вузу. 5. Сутність, структура, типи навчальних лекцій. 6. Методика відбору інформації для навчальної лекції. 7. Проблемна лекція: специфіка, методика проведення. 8. Організація, методика підготовки та проведення лекції-діалогу. 	15	
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Семінар у системі форм вузівського навчального процесу. 2. Семінар у формі усних виступів та обговорення питань. 3. Організація, методика підготовки та проведення семінару-диспуту. 4. Специфіка, методика проведення семінару — теоретичної конференції. 5. Семінар у системі модульного навчання. 6. Семінар у системі бально-рейтингового навчання. 7. Методи та засоби навчання у вищій школі. Словесні методи навчання. 	15	
Разом		70	

Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання Відповідь на практичному занятті Виконання тесту	Питання для підготовки Тема 1 1. Структура процесу навчання, його об'єктивний і суб'єктивний сенс. 2. Процес оволодіння новими знаннями у вищій школі. 3. Принципи організації навчального процесу у вищій школі. Тема 2.	7-5 балів - повна змістовна відповідь на всі питання, оперування багатьма літературними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування	10
		1. Спеціальні цілі навчання політології; 2. Загальнонаочні цілі навчання політології. 3. Зміст навчання і структура навчального курсу по політології Тема 3. 1. Головні стратегії навчання студентів 2. Інноваційні технології навчання 3. Особливості, напрями організації міжособистісної взаємодії студентів у процесі навчання. Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269	власної авторської позиції; 4-3 бали - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 2-1 бал - поверховий виклад матеріалу, слабке знання літературних джерел. Тест: мах 3 бали	

<p>Практичні заняття Практичне завдання - написання есе</p>	<p><i>Есе складається з таких структурних елементів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе;</i> - <i>блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора;</i> - <i>висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні.</i> <p><i>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з</i></p>	<p>5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p>4-3 бали - обрана тема є актуальною,</p>	<p>5</p>
---	---	--	-----------------

		<i>прочитаної літератури.</i>	<i>наукової</i>	<p>зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;</p> <p>2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності</p>	
Усього за ЗМ 1 контр.	2	-	-	15	

заходів				
2	<p>Теоретичне завдання Відповідь на практичному занятті Виконання тесту</p>	<p>Питання для підготовки Тема 1 1. Сутність навчального процесу 2. Одиниці навчального процесу 3. Планування навчального процесу Тема 2. 1. Особливості організації лекції у світлі філософії сучасної освіти 2. Особливості, типи практичних, семінарських занять 3. Самостійна, науково-дослідницька робота студентів</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269</p>	<p>7-5 балів - повна змістовна відповідь на всі питання, оперування багатьма літературними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції; 4-3 бали - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 2-1 бал - поверховий виклад матеріалу, слабке знання літературних джерел.</p> <p>Тест: мах 3 бали</p>	10
	<p>Практичне завдання – Написання есе</p>	<p><i>Есе складається з таких структурних елементів:</i> - <i>вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе;</i> - <i>блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора;</i> - <i>висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні.</i> <i>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити</i></p>	<p>5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську</p>	15

		<p><i>точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.</i></p>	<p>позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності. 4-3 бали - обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності; 2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення</p>	
--	--	--	---	--

			роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2	-	-	15
3	Теоретичне завдання Відповідь на практичному занятті Виконання тесту	<p>Питання для підготовки</p> <p>Тема 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце і роль лекції в освітньому процесі. 2. Історія появи лекції, як основного способу навчання. 3. Переваги та недоліки лекції. 4. Типова структура лекції. <p>Тема 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складання плану семінару. 2. Підбір літератури до семінару 3. Типи семінарів 4. Організація роботи студентів на семінарі. <p>Тема 3. 1. Особливості практичних занять. 2. Типи практичних занять 3. Організація роботи студентів на практичному занятті.</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269</p>	<p>7-5 балів - повна змістовна відповідь на всі питання, оперування багатьма літературними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;</p> <p>4-3 бали - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;</p> <p>2-1 бал - поверховий виклад матеріалу, слабе знання літературних джерел</p> <p>Тест: мах 3 бали</p>	10

	<p>Практичне завдання – Написання есе</p>	<p><i>Есе складається з таких структурних елементів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе;</i> - <i>блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора;</i> - <i>висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні.</i> <p><i>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.</i></p>	<p>5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p>4-3 бали - обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до</p>	<p>5</p>
--	---	---	---	----------

			студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності; 2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2	-	-	15
4	Теоретичне завдання Відповідь на практичному занятті Виконання тесту	Питання для підготовки: Тема 1. 1. Методичні прийоми по керівництву самостійною роботою студентів 2. Нові інформаційні технології в процесі самостійної роботи. 3. Особливості керівництва самостійною роботою студентів при написанні курсових і дипломних робіт по політології. Тема 2. 1. Форми поточного і остаточного контролю за рівнем освоєння учбового матеріалу.	7-5 балів - повна змістовна відповідь на всі питання, оперування багатьма літературними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції; 4-3 бали - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу	10

		<p>2. Традиційні і нові методи контролю за знаннями.</p> <p>3. Комп'ютерні технології у організації контролю знань</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269</p>	<p>засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 2-1 бал - поверховий виклад матеріалу, слабка знання літературних джерел Тест: мах 3 бали</p>	
<p>Практичне завдання – Написання есе</p>		<p><i>Есе складається з таких структурних елементів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе;</i> - <i>блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора;</i> - <i>висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні.</i> <p><i>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.</i></p>	<p>5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p>4-3 бали - обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити</p>	<p>5</p>

			<p>логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;</p> <p>2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності</p>	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2	-	-	15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8	-	-	60

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання – відповідь на питання білету, екзаменаційний тест	Перелік питань до екзамену https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269 Екзаменаційний тест https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269	Кількість питань на які надано повну змістовну відповідь (1 питання – 10 балів) – усього 2 питання Екзаменаційний тест – 5 питань (1 питання – 2 бали) Критерії оцінювання відповіді на кожне екзаменаційне питання 9-10 балів – повна змістовна відповідь на всі запитання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції; 7-8 балів – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 4-6 балів – поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел; 1-3 бали – короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять	30

Екзамен	Практичне завдання – екзаменаційне есе	Теми есе https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1269	<p>Есе – 10 балів Критерії оцінювання екзаменаційного есе:</p> <p>10-7 балів – зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;</p> <p>6-4 бали - зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;</p> <p>3-1 бали - зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності</p>	10
				Усього за підсумковий семестровий контроль

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи. Підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2020. 208 с.
3. Кайдалова Л. Г., Науменко Н. В. Методика викладання у вищій школі. Посібник. Харків : НФаУ, 2021. 46 с.
4. Прищак М. Д., О. Б. Залюбівська Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
5. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ : ПНУ ім В. Стефаніка, 2022. 180 с.

Додаткова:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. Київ, 1993. 213 с.
2. Васянович Г. Педагогіка вищої школи. Навч.посібник. Львів, 2000. 316 с.
3. Галузинський В.М. Євтух М.Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. Київ : Вища школа, 1995. 271 с.
4. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
5. Кравець В. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття. Тернопіль, 1996. 178 с.
6. Політологія: Навч.-метод. комплекс: Підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. / За ред. проф. Ф. М. Кирилюка. Київ : Центр навч. літ-ри, 2005. 321 с
7. Прибутко П. С., Вирівий С. І., Михайленко Р. В. Політологія.: Посіб. для підготовки до іспитів. Київ: Видавець Поливода А. В., 2006. 223 с.
8. Рудич Ф. М. Політологія. Київ : Либідь, 2006. 367 с.
9. Храмов В. О., Кучменко Е. М. та ін. Політологія. Київ: ІПК, 2007. 284 с.
10. Шляхтун П.П. *Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін.* : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>. 34.
2. Про освіту : Закон України від 5.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL : <http://www.prof.univ.kiev.ua/prof/home/2010-12-22-00-05-45/2-events/571--2015-2025-.html>
4. Нарожна Н. І. Методика викладання фахових дисциплін : практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 152 с. URL: <http://lirak.com.ua/preview/12352.pdf>
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Київ, 2016. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>

10. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За бажанням студентів результати проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань, онлайн-курсів, тощо можуть бути зараховані у якості результату засвоєння відповідного змістового модулю дисципліни.

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

v_banakh@znu.edu.ua Гаp

яча лінія:

[\(061\) 227-12-76](tel:+380612271276)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>